

Utætheden

»Vi vinder – hvis I vil, og hvis I vil, står jeres organisation bag jer«

TEMA: ARBEJDE I UDLANDET SIDE 4-6

JEG DRØNER NORD PÅ ...

Side 5

HELT KORT

Byggeriet tjener penge

Mens de ansattes realløn bliver ved med at falde, steg danske byggevirksomheders indtjening til deres ejere med næsten 130 procent i 2012 sammenlignet med 2011.

Det har pengeinstituttet Spar Nord analyseret sig frem til på baggrund af 2012-regnskabet fra 7500 byggevirksomheder, der som de første har indsendt oplysninger til myndighederne.

Analysen viser, at mellemstore virksomheder med 50-250 ansatte er gået mest frem, mens de virkelig store, dem med flere end 250 ansatte, er gået fra et underskud 300 til et på 585 millioner kroner.

Leif den Uheldige

MF Leif Jahn Jensen (S) kom i forhold til sin partiledelse galt af sted, da han midt i juli-heden foreslog, at medlemmer af de gule fagforeninger skulle fratages retten til at trække kontingentet fra.

Det er hverken vores eller regeringens politik, fastslog ledelsen. FTF-formand Bente Sorgenfrei og LO-sekretær Ejner K. Holst mente heller ikke, at det var vejen frem, men foreslog i stedet,

at man fjernede loftet for, hvor meget der kan trækkes fra, som den forrige regering indførte.

Kun fra FOA-formand Dennis Kristensen var der støtte at hente. Hans pointe var, at det er svært ved at se rimeligheden i, at fradragsretten skal gælde en ikke-fagforening som den kristelige.

Toppen mødes i Nyborg

Blik- og Rørarbejderforbundet holder lørdag den 23. november på Hotel Nyborg Strand 'topmøde' om OK-forhandlingerne i 2014.

Programmet byder på workshops om efteruddannelse, medlemsorganisering, forebyggelse af arbejdsulykker, lokalaftaler, opmåling af akkordarbejde og pensionsforhold foruden en række oplæg fra inviterede gæster.

Direktør Lars Andersen fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd gør status over dansk økonomi, beskæftigelsesminister Henrik Sass Larsen taler om væksthjælp og beskæftigelse, mens TEKNIQs direktør, Niels Jørgen Andersen, sammen med forbundsformand Max Meyer, lufter forventninger til den nye overenskomst.

Murer, tidligere næstformand for SF og nuværende socialdemokrat Mattias Tesfaye slutter dagen af med et, som det hedder i programmet, opråb til danske bygningshåndværkere.

Rør og Blik København råder, i lighed med forbundets tre andre kredse, over 50 pladser på tomødet. De er forbeholdt tillidsmænd og sikkerhedsrepræsentanter.

Håndværkere er moderne

Blikkenslagere, vvs-montører, rørledere, skorstensfejere og andre håndværkere hjælpes ad på arbejdet og har det sjovt sammen. Akademikere kæmper derimod hver for sig.

Det viser en undersøgelse fra det Nationale Forskningscenter for arbejdsmiljø blandt 16.300 danskere.

Den angivelige forklaring er, at akademikere i individualiseringens hellige navn er underkastet industrisamfundets samlebandsånd, hvor hver mand sad for sig, mens håndværkere samarbejder og deler deres viden.

Einar Baldurson, der er professor og arbejdspsykolog ved Aalborg Universitet, mener derfor, at håndværksfagene lever op til de nyeste ledelsesteorier og er blevet noget af det mest moderne, der findes.

Din fagforening på Fjæsen

Rør & Blik København har en facebookside. Vi vil gerne have flere venner, så er du på facebook så søg på Rør og Blik og bliv ven med din fagforening. Her kan du følge de vigtigste begivenheder mellem udgivelserne af dit fagblad.

Utætheden

40. årgang nr. 4 august 2013

Ucensureret blad udgivet af

Rør og Blikkenslagernes

Fagforening af 1873

Lygten 10, 2400 NV

Telefon: 3583 2422

Telefax: 3583 2421

E-mail: kbh@blikroer.dk

Hjemmeside: www.rorogblik.dk

Ansvarshavende redaktør:

Bjarne G. Petersen.

E-mail: bjg@blikroer.dk

Redaktion:

Journalist Ivan Enoksen (DJ)

E-mail: ive@blikroer.dk

Oplag: 3400

Tryk: Rosenberg Bogtryk i Ballerup

Afleveret til postvæsenet:

28. august 2013

Deadline for næste nummer:

16. september 2013

FORSIDEN

Københavnske vvs'ere søger i stigende omfang til udlandet efter job. Især det rige Norge trækker. Hamiiil Haje alias Hamilton tager, sammen med to vvs-kolleger, snart turen nord på.

LEDER

OK 2014

Om ikke længe starter overenskomstforhandlingerne. Som nok de fleste erindrer, fik vi ved forhandlingerne i 2012 ikke fornyet vores overenskomster, men blev en del af forligsmandens mæglingforslag. Det medførte, at vi hverken fik reguleret vores prislistor eller forhandlet en række af de krav, som medlemmerne ønskede skulle indgå i en ny overenskomst.

På trods af en forbedring af økonomien og en svagt stigende beskæftigelse ser det ikke ud til at blive nemmere denne gang. TEKNIQ, vores hovedarbejdsgiverorganisation, har netop i seneste nummer af medlemsbladet Dansk VVS fremlagt en vision om branchens udvikling frem til år 2022.

Heri hedder det bl.a. at »mange af de detaljerede bestemmelser, vi har i vores overenskomster og akkordbestemmelser, afspejler fortidens behov – ikke fremtidens. Vi skal fjerne forældede regler og håber, forbundene har mod og styrke til at tage fat, når vi mødes til overenskomstforhandlingerne i begyndelsen af 2014.«

Hvad arbejdsgiverne lige præcis mener, kan der kun gisnes om, men tænker man tilbage til 2012, hvor deres hovedkrav var fjernelse af værnebestemmelsen i rørrislisten, er det måske ikke så svært at gætte.

Det kan undre, når man nu laver en sådan visionsplan for vvs-branchens udvikling frem mod år 2022, at der ikke er mere fokus på hverken grund- eller efteruddannelse. Der bruges derimod masser af spaltepads på at fortælle, at produktiviteten skal øges med 50 %, og at der skal skabes en mere fleksibel og resultatorienteret løndannelse, men hvordan man opkvalificerer branchen, bliver der ikke brugt megen spaltepads på.

Et positivt element er der trods alt, nemlig opfordringen til at få flyttet virksomhedernes indtjening fra salg af materielle til arbejdsydelser. Det er ikke alene fornuftigt, men også nødvendigt, da det i fremtiden kan forventes, at både bygherrer og almindelige kunder selv leverer materialerne.

Tre af vores hovedkrav til en kommende overenskomst er relativt enkle og koster ikke den arbejdsgiver, der alligevel påtænker at overholde overenskomsten, en krone:

- Kædeansvar – for at sikre mod useriøse virksomheder og deres underentreprenører
- Klækkelig forhøjelse af mindstelønnen – for at undgå socialdumping
- Alles ret til en overenskomst – uanset 50 % regler eller lignende

Bjarne G. Petersen, formand for
Rør og Blik København

Bliktude søger ud

Et stigende antal københavnske blikkenslagere drager udenlands efter arbejde. Norge er populærest

■ **TENDENSER I FAGET** Veluddannede unge forlader i stort tal de kriseramte sydeuropæiske lande. Med en ungdomsarbejdsløshed på over 50 procent i Grækenland og Spanien og næsten lige så høje procenttal i Italien, Portugal og Frankrig er der ikke noget at blive hjemme efter.

Samme konklusion er mange især unge danske håndværkere nået til. I København, hvor hver fjerde 20-24 årig vvs-svend går uden arbejde, oplever BFA (Byggefagenes Arbejdsløhedskasse) således markant stigende interesse for at komme et sted hen, hvor der er brug for deres faglighed. Norge står øverst på ønskelisten.

Nøjagtigt hvor mange, der allerede har taget springet, kan a-kasseleder Allan Larsen ikke sige.

»Vi kan høre, at mange overvejer muligheden, men vi kan ikke umiddelbart se, om de, der melder sig ud af kassen, gør det, fordi de har fundet arbejde i udlandet, eller det er, fordi de har forladt faget. Sikkert er det dog, at

flere end før rejser ud – og at det ikke udelukkende de unge, som tager af sted, selv om der er flest af dem,« siger Allan Larsen.

Nordjysk tradition

I Nordjylland er der blandt håndværkere, herunder også blikkenslagere, tradition for at tjekke mulighederne på den anden side Skagerrak ud, når deres lokale arbejdsmarked er nede.

»Sådan er det også i denne ombæring. Jeg vil anslå, at et halvt hundrede af vores folk for tiden arbejder i Norge,« siger Thomas Christensen, der er næstformand i Blik- og Rørarbejderforbundets kreds Nord- Midtjylland.

Det, der især trækker, ud over optjening af arbejdstimer til fastholdelse af dagpengereetten, er ifølge Thomas Christensen de norske lønninger.

»Hvis ansættelsen sker i et norsk firma, ligger timelønnen for servicearbejde og mindre anlægsopgaver på omkring 225 norske kroner, svarende til 211 danske, mens et dansk firma typisk

betaler 185 kroner i timen, hvortil kommer diæter, gratis logi og dækning af visse rejseudgifter.«

Vil ikke bo på polsk...

Norge har et velordnet arbejdsmarked, så risikoen for decideret at blive snydt, er begrænset, men dermed ikke sagt, at tilværelsen som dansk håndværker i Norge er problemfri.

»Det, vi oftest hører klager over, er indkvateringen. Især i og omkring Oslo udgør det en udfordring at få noget ordentligt at bo i. Vores folk kan ikke affinde sig med at bo på polsk, som jeg har hørt dem udtrykke det. De stiller ikke vilde krav, men forlanger, at der som minimum er en dør, de kan lukke, så de kan være for sig selv,« fortæller Thomas Christensen, som ikke for alvor frygter, at de 50 vvs-svende, som lige nu arbejder i Norge, er tabt for Nord- og Midtjylland.

»Når der inden for de næste par år går kæmpemæssige sygehusbyggerier i gang i Aalborg og i Gødstrup ved Herning og der bliver brug for alle mand, vil de fleste af vores folk i Norge vende næsen hjemad. Det er trods alt skønnest at være hos familien og vennerne,« siger Thomas Christensen.

» De stiller ikke vilde krav, men forlanger, at der som minimum er en dør, de kan lukke, så de kan være for sig selv

Hamilton gør klar til at køre til Norge

■ **INTERVIEW** Hamiil Haje havde regnet med at kunne blive hængende i sit lære-firma, Christoffersen & Knudsen, efter udstået læretid som vvs-montør, men lige dér han tog fejl. Firmaet har besluttet, at hans ansættelse tager slut samme dag, han får udleveret sit svendebrev. Det er fredag den 13. februar.

»Uretfærdigt, synes jeg. I mine 2½ år i firmaet har jeg passet mine ting: mødt til tiden, uden at kny udført alle slags opgaver – også de lede – og altid været positiv og i godt humør. Derfor synes jeg, at Birger (chefen hos C&K, red) godt kunne have givet mit i hvert fald tre måneders arbejde, så jeg kunne få højeste dagpengesats, hvis jeg bag efter blev ledig,« siger Hamiil Haje.

Den 25-årige meget snart udlærte vvs-montør, hvis forældre kom til Danmark som palæstinensiske flygtninge, er skuffet, men ikke slået ud.

Hvis der ikke brug for ham i Danmark, håber han på, at der er det andet sted. Arbejdsløs vil han nemlig meget nødigt være, fordi lediggang ifølge hans egne erfaringer fører til, at han sover længe om morgenen bliver

mere og mere slap som tiden går.

Hamiil Haje, der blandt venner og kolleger går under navnet Hamilton efter den britiske racerfører Louis Hamilton, fordi han går for at være rasende god til at køre bil, satser på at finde job i Norge. Ligesom andre i hans situation – ung, nyudlært og uden udsigt til et job herhjemme – har gjort.

»En kammerat, som allerede er i

”

En kammerat, som allerede er i Norge, skrev til mig og foreslog, at jeg kom derop, og det har jeg sammen med to vvs-kolleger så besluttet mig for at gøre.

Norge, skrev til mig og foreslog, at jeg kom derop, og det har jeg sammen med to vvs-kolleger så besluttet mig for at gøre. Jobmæssigt er der endnu ikke noget på plads, men jeg har været i kontakt med vikarbureauet Nordisk Håndværk. Det tegnede ret lovende. Der var masser af job, sagde de, og løn- og arbejdsforholdene lød også til at være okay, så jeg synes ikke, at der er noget at betænke sig på, når man nu hverken har kone eller børn at tage hensyn til,« siger Hamiil Haje alias Hamilton, som regner med, at der kommer skred i sagerne, når han har et svendebrev, han kan vedlægge sine jobansøgninger.

Det har han fra den 13. september at regne.

TEMA: ARBEJDE I UDLANDET

Rør og Blik: Tag bare af sted

For Rør og Blik repræsenterer hver københavnsk vvs-svend, som rejser til udlandet for at arbejde, potentielt tabet af et medlem – og dermed også tabet af en kontingentindtægt

Det er Rør og Blik begribeligvis ikke vild med, for økonomien har betydning for, hvor godt en fagforening kan varetage medlemmers interesser. Alligevel synes Rør og Blik, at det er fuldt forståeligt og helt i orden, at unge, københavnske svende søger ud i verden, hvad enten drivkraften er eventyrlyst eller det er manglen på job herhjemme, der tvinger dem af sted.

Men ikke nok med det: Rør og Blik råder også de rejsende svende til at melde sig i fagforening i det land, de kommer til. Hvis det er Norge, er det

3F's norske sidestykke, Fellesforbundet, de skal melde sig ind i.

»Det er Fellesforbundet, som har overenskomsterne på vvs-området, og det er derfor også den organisation, der kan hjælpe, hvis der opstår problemer. Det har vi som dansk fagforening hverken forudsætninger eller muligheder for,« siger faglig sekretær Bjørn Due fra Rør og Blik.

Det lyder flot, men det er ikke udtryk for den rene og skære uselvskhed.

»Når unge svende oplever, at der ikke er brug for dem i vvs-branchen, er der en nærliggende risiko for, at de smider rørtangen og søger over i noget helt andet. I så fald er de tabt for både vvs-faget og fagforeningen. Det er de, der rejser ud, derimod ikke. De samler erfaring, dygtiggør sig og får styrket selvtilliden, og vender, for de flestes vedkommende, tilbage til Danmark og potentielt dermed også Rør og Blik,« siger Bjørn Due.

Faglig sekretær Bjørn Due

Regler for arbejde i udlandet

A-kasse

Hvis du skal arbejde i et EØS-land, det vil sige et af de 28 EU-lande samt Norge, Island, Schweiz eller Liechtenstein, skal du arbejdsløshedsforsikres i det land, hvor du arbejder, hvis du har en udenlandsk arbejdsgiver eller en dansk arbejdsgiver, som ikke er skattemæssigt registreret i Danmark. Er du derimod udstationeret i landet af en dansk firma, har du ret til at blive stående i Byggefagenes A-kasse.

Efterløn

Står du i a-kasse i udlandet, kan du ikke samtidig være medlem BFA, og derfor heller ikke bevare medlemskabet af efterlønsordningen. Du kan dog genindtræde i ordningen med fulde rettigheder ved efter hjemkomsten til Danmark at efterbetale efterlønsbidraget for den periode, hvor du har arbejdet i udlandet.

Fagforening

Hvis du i udlandet er ansat hos en lokal arbejdsgiver, er det klogt at melde sig i den lokale fagforening, eftersom Rør og Blik ikke kan hjælpe dig, hvis du løber ind i problemer. Arbejder du derimod for en dansk arbejdsgiver, giver det mening at opretholde medlemskabet af Rør og Blik.

Vejen til bedre, men næppe flere håndværkere

Fælles udspil fra LO og DA til reform af erhvervsuddannelserne, blandt andre vvs-uddannelsen, foreslår, at de indføres krav, som gør det sværere at komme ind

■ **UDDANNELSE** De unge skal i fremtiden kunne mere, når de forlader folkeskolen, end de unge kan i dag.

Det mener LO og DA (Dansk Arbejdsgiverforening) er selve forudsætningen for, at regeringens målsætning om at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse skal lykkes.

Blandt de konkrete reformforslag er, at der indføres adgangskrav til erhvervsuddannelserne. Der skal således være en betingelse for optagelse på for eksempel vvs-uddannelsen, at ansøgeren mindst har bestået folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik.

Hvis kravet allerede havde været gældende, ville en femtedel af de, der forrige år afsluttede en ungdomsuddannelse, slet ikke være blevet lukket ind på uddannelsen.

Men ikke alene skal det efter LO og DA's mening være sværere end i dag at komme ind på erhvervsuddannelserne, kravene til de optagne elever skal skærpes, og det skal have endda ret barske konsekvenser, hvis eleven ikke lever op til dem. Er eleven ikke uddannelsesaktiv, det vil sige møder op til og deltager i undervisningen, er det ud af vagten. Det er det også, hvis eleven ikke består den afsluttende prøve efter grundforløbet, som LO og DA insisterer på skal hedde

EUD del I, mens hovedforløber skal hedde EUD del II.

Hellere bedre elever end flere

Sekretær Ejner K. Holst, der har været ankermand på LO-siden i udformningen af udspillet, indrømmer, at det har mere fokus på at få løftet kvalitetsniveauet på erhvervsuddannelserne end på at få flere ind på dem.

»Regeringens ambition om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal have en uddannelse er sympatisk, men for os er det vigtige at få nogle dygtige erhvervsparate folk ud i den anden ende. Se for eksempel til Sverige, hvor alle har en lovsikret ret til at komme ind på en ungdomsuddannelse. Det betyder godt nok, at en større procentdel af en ungdomsårgang får en uddannelse, men ikke desto mindre er ungdomsarbejdsløsheden i Sverige højere end i Danmark. Det siger for mig noget om kvaliteten af uddannelsen. Kan man ikke få et job efter endt uddannelse, kan det jo hænge sammen med, at man har fået lært for lidt,« siger Ejner K. Holst.

Adgangskrav eller ej

I den igangværende og ret livlige debat om, hvordan erhvervsuddannelserne skal se ud i fremtiden, er det især spørgsmålet om indførelsen af adgangskrav, der er fokus på.

Fagbevægelsen og arbejdsgiverne er enige om, at det er en god ide – og en streng nødvendighed.

Sådan ser formanden for Erhvervsskolernes Elev-Organisation, Morten Ryom, ikke på det. Efter hans mening ligger problemet et helt andet sted.

»Jeg synes virkelig, det er en skam, at det eneste, der bliver værdsat, er boglige egenskaber. Selvfølgelig skal man kunne læse og regne, men jeg har mødt glimrende håndværkere, som ikke har gået i skole siden 7. klasse« har elevernes formand udtalt.

Udmeldingerne fra politisk hold er tilsvarende blandede.

Radikale er for adgangskrav. Socialdemokraterne og SF har uld i mund, men det lyder til, at de er med på, at der, under den ene eller anden form, skal stilles optagelsesbetingelser. Enhedslisten mener, at det sidste, der skal gøres, er at lukke dørene til erhvervsuddannelserne. Partierne i blå blok støtter ubetinget, at der indføres adgangskrav.

Lærerne på erhvervsskolerne er ovre i en lind anden boldgade. Deres forslag til forbedring er en et halvt års forlængelse af grundforløbet på de tekniske erhvervsuddannelser. Ekstratiden skal bruges til undervisning i dansk, matematik og fremmedsprog.

Hanne Pontoppidan, der er formand for lærernes fagforening, Uddannelsesforbundet, har forklaret, hvorfor hun synes, at det er en god ide:

»Man skal tænke på, at de unge mennesker skal ud i fru Hansens stue og tapetsere, og fru Hansen vil gerne konversere lidt med lærlingen eller svenden undervejs. Det kan også være instruktioner, der skal læses på engelsk, og regnskaber, der skal laves. Og hvis de unge mennesker vil læse videre bagefter, forudsætter det, at de har nogle faglige kvalifikationer og en vis mængde almen viden for at kunne gennemføre en videregående uddannelse.»

En kæmper ser tilbage

Jørgen Brandt, mangeårig tillidsmand i Ludvigsen og Hermann, mener, at vvs'erne betaler en høj pris for EF-afstemningen i 1972. Den handlede jo ikke flæstepriserne, men om at få os ned med nakken, siger han.

■ **INTERVIEW** Her har jeg da vist været engang før, tænker *Utæthedens* udsendte, mens han står og samler sig ud for Højstrupvej 16 i Vanløse. Formodningen bliver til vished, da murermestervillaens frue åbner døren og inviterer indenfor.

I april 1976 befandt den udsendte sig på adressen i selskab med tre-fire andre elever fra Den Røde Højskole i Svendborg. En 37 år yngre udgave af Bodil Heinø tog dengang imod til en snak om et af datidens varme emner. Det handlede om, hvorvidt lærergerningen var at forstå som et kald eller som et helt almindeligt lønarbejde.

Bodil Heinø, der på det tidspunkt var et fremtrædende medlem af skolelærerfraktionen i DKP (Danmarks Kommunistiske Parti) siger, at hun ikke husker besøget, men sagtens kan genkalde sig diskussionen fra dengang..

»V'serne og folkene i Unge Pædagoger argumenterede for lønarbejderprofilen, mens vi DKP'ere mente, at lærerarbejdet i sin karakter var så autonomt, at det ikke uden videre lod sig sammenligne med ethvert andet lønarbejde. Jeg mener, at vi så rigtigt dengang. Den offentlige sektor bør udvikles som et socialistisk element, og det gælder ikke

mindst lærerarbejdet og skolen. Med det regeringsindgreb, som fulgte i hælene på arbejdsgivernes lock out i foråret, er lærerne blevet underlagt arbejdsgivers ledelsesret i en hel ufortyndet aftapning. De er blevet lønarbejdere, slet og ret«, påpeger Bodil Heinø, som selv er gået over i pensionisternes rækker.

Det samme er hendes mand, blikkenslager Jørgen Brandt, og det er ham, der er grunden til, at *Utæthedens* udsendte befinder sig på Højstrupvej denne tirsdag formiddag i slutningen af juni måned. Besøget er kommet i stand som følge af opfordring fra tillidsmanden hos ENCO, Henrik Roos. Den lød sådan her:

»Jeg kender kun Jørgen på anden hånd, men jeg har hørt ham omtalt som en fin fyr og en dygtig tillidsmand. Jeg kunne godt tænke mig at høre noget om, hvordan det faglige arbejde foregik dengang i 70'erne og 80'erne, hvor der, så vidt jeg har forstået, var masser af kampgejst og blev skabt mange gode resultater.«

Klassebevidste socialdemokrater

Jørgen Brandt, der i maj modtog Guld-nålen for 50 års uafbrudt medlemskab og i samme anledning blev ophøjet til

æresmedlem af Blik og Rørarbejderforbundet, gik på efterløn i 2002, så det er efterhånden ved at være et par dage

Friis og Kragh var begge socialdemokrater, og dem var jeg ellers ikke vilde med, men de her to var af den gode gammeldags slags: reelle og klassebevidste

siden, han sidst havde fat i en rørtang.

»Du må undskylde, at jeg har svært ved at huske datoer og årstal, men begivenheder og sammenhængene, de indgik i, har jeg ret godt styr på,« siger Jørgen Brandt hen over kaffen og Bodils hjemmebagte brunlsvigere.

Husker du, hvornår du første gang var involveret i en faglig sag??

»Det var, mens jeg som nyudlært endnu arbejdede i mit lærefirma, og den handlede om et stykke arbejde, som vi ikke kunne blive enig med mester om betalingen for. Daværende formand og næstformand for Rør og Blik, Gustav Friis og Arne Kragh, mødte frem på

Foto: Brian Berg/Monsun

arbejdspladsen, og vi vandt sagen. Friis og Kragh var begge socialdemokrater, og dem var jeg ellers ikke vilde med, men de her to var af den gode gammeldags slags: reelle og klassebevidste,« siger Jørgen Brandt, der dengang og indtil partiet mere eller mindre lukkede i starten af 1990'erne var medlem af DKP.

Strikt styring af overarbejde

Nutidens problemer med kolleger, som vil have deres overarbejde udbetalt i stedet for at afspadsere det, kan Jørgen Brandt ikke genkende fra sin tid som tillidsmand.

»Jeg førte 100 procent kontrol. Firmaet stillede en telefax til rådighed, hvor der fra dag til dag tikkede besked ind om, hvem der havde arbejde over og hvor meget. Klubbens holdning var, at overarbejde var en uting, men at der kunne være situationer, hvor det ikke kunne undgås – for eksempler når arbejdet skulle foregå uden for kontorer og butikkers åbningstid. Holdningen var så også den, at det overarbejde, som forekom, skulle afspadseres. Når vi nærmere os årsafslutningen, fik svendene, som endnu havde timer stående på kontoen, besked på at tage sig en slapper.«

Blev det accepteret, at du kørte det på den måde?

»Ja, det kunne kollegerne i bred almindelighed godt se fornuften i. I øvrigt fremgik det af selve overenskomsten, og det gør det vel stadig, at tillidsmanden skal holdes orienteret om overarbejde. I det må ligge, at han og arbejdsgiveren skal holde styr på overarbejdet, begrænse det og, mente vi på arbejdersiden, sikre, at det blev afspadseret, så der blev skabt plads til arbejdsløse kolleger.«

Lokalforhandlinger – et must

Lokalforhandlinger ude i virksomhederne, som de senere år har været præget af træghed og givet så små lønforbedringer, at reallønnen for timelønsansatte vvs 'ere er i frit fald, var Jørgen Brandt i sin tid som tillidsmand selvsagt også delagtig i.

Kom der dengang noget ud af dem?

»Noget ud af dem kom der altid.

Nogle gange var kollegerne bare så utilfredse med resultatet, at de satte sig ned, indtil der kom et bedre tilbud. Det skete ret jævnlige.«

Var der en accept på firmasiden af, at der skulle føres disse her forhandlinger, og at de skulle være reelle?

»Det var der sgu nødt til at være. I den øverste ledelse kunne de godt være lidt vanvittige, men så var der en driftsleder, og en driftsleder, som ikke kendte til spillereglern og respekterede dem, han havde det ikke nemt. Så jo, der blev forhandlet og også opnået resultater.«

Er der et af dem, som du er særligt glad for?

»Vi indgik en lokaleaftale vedrørende vores lærlinge, som betød, at de fik den samme akkordbaserede procentregulering, både når de var på timeløn, og når de var på akkord. Det betød, at vores lærlinge opnåede meget betydelige lønstigninger.«

Findes ordningen endnu?

»Nej, til sidst kunne vi ikke længere fastholde den, desværre.«

Fra by- til naturgas

Jørgen Brandt største arbejdsopgave som tillidsmand hos Ludvigsen og Hermann var ifølge ham selv Gaskon-projektet. Det stod på gennem tre år og indebar, at kommunerne rundt om København stillede om fra bygas til naturgas. Projektet var så stort, at fire rørfirmaer slog sig sammen om det.

»De fire firmaer var ret forskellige, blandt andet var det kooperative Blikkenslagernes Aktieselskab med, og havde også forskellige faglige traditioner, så der var strengt nødvendigt, at vi fire tillidsmænd fik snakket grundigt sammen om, hvordan vi kunne gribe sagen an. Det fandt vi ud af, hvorefter vi i samlet flok forhandlede os frem til et prislistesystem med firmaerne. Et system, som betød, at folkene kom til at tjene rigtig gode penge. Ikke mindst taget i betragtning, at der var tale om,

»Når man stod der med rørtangen og der blev ringet om, at der nu og her var brug for tillidsmanden Jørgen Brandt, krævede det, at folkene i ens sjak havde gode faglig-politiske holdninger.«

hvad man normalt ville kalde servicearbejde: 50-60 svende, der kørte rundt i små hvide biler, en eller to i hver, og skiftede installationer i husstandene. Nu sagde jeg, at vi forhandle os frem, men jeg kunne også have sagt slåssede os frem, for der var godt nok mange slagsmål og konflikter undervejs.«

Svær balance

Som talsmand for et par hundrede kolleger deltog du så i produktionen eller var du tillidsmand på fuld tid?

»Jeg arbejdede som blikkenslager alle årene, undtagen under Gaskon-projektet. Da forlangte arbejdsgiverne, fordi der var så megen uro, at jeg sad i et skur derude. Strengt taget var jeg vel en slags

gidsel for, at der var fred og ro til at få gjort jobbet færdigt.«

Var det det ikke svært at overkomme både jobbet og tillidsmandsarbejdet?

»Let var det ikke altid. Når man stod der med rørtangen og der blev ringet om, at der nu og her var brug for tillidsmanden Jørgen Brandt, krævede det, at folkene i ens sjak havde gode fagligpolitiske holdninger.«

Og det havde de?

»Det fleste af dem, ja, men når man røg ned i to-tre mands sjak, var det ikke altid så heldigt at skulle smutte midt i det hele.«

Hvordan var arbejdsgivernes holdning til dig som tillidsmand?

»De var meget mistænksomme i star-

”

Jeg har haft gode modparter, men har saftsusemig også haft nogle forfærdelige nogen.

ten, indtil man fik sat sig i respekt, og de opdagede, at man var til at stole på, og at aftalerne, de indgik med én, blev overholdt. Da firmaet så begyndte at skifte lederne ud og hente, som jeg oplevede det, sådan nogle gummistøvle-folk ind, blev der ballade.«

Gummistøvlefolk?

»Det var folk, der havde gået med jord- og betonarbejde, og troede, at de

kunne køre deres systemer ind over os. Jeg har haft gode modparter, men har saftsusemig også haft nogle forfærdelige nogen.«

Hvornår var det, du stoppede som tillidsmand?

Som 58 årig. Nu er jeg 70, så det må have været omkring 2000. I en kort periode derefter, mens jeg som akkordholder var i gang et stykke arbejde, kunne firmaet ikke fyre mig, men lige så snart arbejdet var slut kom fyresedlen på bordet.»

Hvad gav firmaet som begrundelse?

»Mangel på arbejde, men da det kunne dokumenteres, at der var ansat folk umiddelbart efter, fik jeg en større erstatning i Arbejdsretten.«

Er det vilkårene, at man er i overhængende fare, når man stopper som tillidsmand og mister den særlige beskyttelse mod fyring, som hører hvervet til?

»Det var det i mit tilfælde, men om det er det i bred almindelighed, kan jeg ikke bedømme. Men risikoen for at ryge ud står sikkert i forhold til, hvordan du har været tillidsmand, og hvor hårdt du har gået til makronerne. Da jeg sagde, at jeg ikke ville være tillidsmand mere, så vidste jeg, at min dage i firmaet var talte.«

Du mener altså, at du røg ud, fordi du havde været hård i filteren?

»Hård i filter eller, om du vil, konsekvent, men ja, det var derfor.«

Det ny Rør og Blik

Jørgen Brandt, der i en årrække frem til 1995 sad Rør og Blik bestyrelse, tænker tilbage på oplevelse med blandede følelser.

»Den gode oplevelse var, at vi fik formuleret en ny måde at være fagforening på. Fra at have været halehæng til det store parti, Socialdemokratiet altså, blev vi en fagforening, der lyttede til medlemmerne og gav dem indflydelse. Hvad der til gengæld ikke var noget sjovt ved var, at fagforeningen blev hjemsted for en masse stridigheder. Det hed sig, at de var politiske, og havde det været tilfælde, kunne der være kommet noget godt ud af det, men det handlede i virkeligheden om personlige modsætningsforhold. Til sidst blev jeg så træt af det, at jeg simpelthen ikke gad mere. Min tid som aktiv i bestyrelsesarbejdet faldt før edbøn vandt indpas, og du skulle se, hvad der væltede ind ad døren af papirer til en lille mand, der også gik på arbejde. Det var fuldstændig godnat.«

Fatal EF-afstemning

Det er 12-13 år siden, Jørgen Brandt trak sig tilbage fra arbejdslivet, så helt opdateret med forholdene i vvs-industrien er han ikke, men hans indtryk er, at det er hårde tider. Han har også et bud på, hvorfor det er hårde tider.

»Efter min mening betaler byggefagene prisen for afstemningen om EF-medlemskab i 1972. Det såkaldt åbne marked lægger et frygteligt pres på både klubber og arbejdspladser. Jeg synes, at

vi modstandere af medlemsskabet har fået ret i alt, hvad vi sagde dengang. Det drejede sig jo ikke om flæsepriserne, men om at få os ned med nakken eller få os presset baglæns. Jeg ved ikke, hvor mange gange jeg på klubmøder har sagt, at nu kommer vi til at tage et slagsmål på det her, og hvis vi ikke får arbejdet, så er der nogle af vores kolleger, som gør. Det kan du ikke sige i dag. Dengang var vi et hjemmemarkedsfag, men det er vi ikke mere, og det kan mærkes.«

Er rør og blik området ikke i mindre grad udsat for social dumping end andre byggefag?

»Det er rigtigt, at vi i kraft af autorisationsreglerne har ligget lidt læ, men jeg er sikker på, at det får en ende. Det er ikke nogen tilfældighed, at den såkaldte Produktivitetskommission peger på autorisationsreglerne inden for vvs-området som noget af det, der skal gøres op med.«

Hvad tænker du, når en nylig undersøgelse viser, at 2/3 af LO-medlemmerne vil stemme blå ved et folketingsvalg?

»At jeg ikke begriber, at arbejdere, ja undskyld mig, kan være så dumme, men vi har set det før. Når krisen kradser, rykker folk sært nok til højre,« slutter Jørgen Brandt.

CV Jørgen Brandt

Født 7. oktober 1942

- Medlem af Rør og Blik siden 11. maj 1963
- Udlært hos Charles Buchs Efterfølger
- Som ung svend med til at starte faglig klub i mindre firma i Dragør. Kommer i 1972 til Olsen og Meilgaard Mortensen og bliver valgt som sikkerhedsrepræsentant. Bliver på et tidspunkt fyret, hvilket fører til, at der bliver kørt en prøvesag om, hvorvidt den interne sikkerhedsorganisation er gældende i firmaer med skiftende arbejdssteder. Sagen vindes, og dermed skabes grundlaget for, at der i dag er interne sikkerhedsrepræsentanter med tillidsmandsbeskyttelse i hele byggebranchen.
- Følger med til Ludvigsen og Hermann, da firmaet opkøber Olsen og Meilgaard Mortensen.
- Vælges som tillidsmand for 200 kolleger hos Ludvigsen og Hermann. Er desuden formand for fællesklubben for de omkring 500 ansatte i samtlige Ludvigsen og Hermanns afdelinger i landet. Klubben bliver dog aldrig anerkendt af arbejdsgiverne.
- Stopper i 1998, efter 20 år på posten, som tillidsmand i Ludvigsen og Hermann.
- Gennem en årrække i 80'erne og 90'erne medlem af bestyrelsen i Rør og Blik og af hovedbestyrelsen i Blik og Rørarbejderforbundet. Trækker sig fra begge i 1995.

100 håndværkere i futtog

■ **AKTIVISME** Aktivister fra Byggefagernes Samvirke i København demonstrerede fra morgenstunden den 20. august mod Herbo-koncernen for at få den til at indgå overenskomst for de polske arbejdere, som på adressen St. Kongensgade 21 er i gang med en større ombygning for firmaet Arndal Spa og Fitness.

Københavns Politi havde på grund af den heftige morgentrafik på stedet nedlagt forbud mod, at demonstrationen stillede op foran St. Kongensgade 21. I stedet for at trods forbuddet, med risiko for at blive lagt i en af politiets herostratisk berømte futtog, kreerede de omkring 100 demon-

strater deres eget futtog. Fra opmarchstedet i Landgreven gik toget på fortovet op til hjørnet af St. Kongensgade-Gothersgade, over en fodgængerovergang, ned ad St. Kongensgade til Dr. Tværgade, over endnu en fodgængerovergang, og tilbage til Landgreven. Rundturen blev gået tre gange og vakte så megen opmærksomhed hos bilisterne, at den opnåede at blive omtalt i trafikradioen, endda med korrekt angivelse af, at aktionen var rettet imod social dumping.

Blandt deltagerne i den vellykkede aktion var i øvrigt Rør og Bliks fane og dens faste bærer, Vagn Larsen.

DTEK indtager Norge

Regner med at skulle bruge 50-60 vvs-svende

Norge trækker ikke alene i danske vvs-svende. Det rige land trækker også i ejerne af danske vvs-virksomheder.

Firmaet DTEK med 120 medarbejdere, fordelt på afdelinger i Aalborg, Støvring, Århus og Brøndby, har nu også etableret sig i Norge.

Anders Sindal Kjøge, den ene af firmaets ejere, siger til *Utætheden*, at det er mængden af opgaver og prisniveauet i Norge, der har fået firmaet til at tage springet.

»Opgaverne er fagligt udfordrende og tidsrammerne længere, end vi er vant til herhjemme. Nordmændene har desuden brug for dygtige håndværkere som de danske, ligesom konkurrencesituationen, set fra vores synspunkt, er gunstig. Der er masse af arbejde, men til gengæld ikke så mange udbydere, og det betyder, at vi kan tjene penge på opgaverne, hvad der er blevet vanskeligt i Danmark.«

På spørgsmålet om, hvor stor han regner med, at DTEK bliver i Norge, svarer Anders Sindal Kjøge, at han er fortrøstningsfuld.

»I øjeblikket er vi en 10-20 stykker, men på sigt regner vi med at komme op på at skulle bruge 50-60 danske vvs-svende.«

Ifølge Anders Sindal Kjøge er firmaets største problem i Norge at skaffe indkvartering til svendene.

»Det er både meget svært og meget dyrt, når det også skal være ordentlig indkvartering.«

Rør og Blikkenslagernes
Fagforening af 1873

Opstilling af kandidater til bestyrelsen

Ifølge lovenes paragraf 6 skal fagforeningen senest seks uger før generalforsamling have modtaget oplysninger om, hvem der stiller op som kandidater til de poster, som er på valg.

Det drejer sig på generalforsamlingen i oktober om følgende poster:

- Formand
- Sekretær (ansvar for rørprislisten)
- Tre bestyrelsesmedlemmer
- En revisor
- To til stemmeudvalg samt suppleanter
- En fanebærer

Da generalforsamling holdes tirsdag den 29. oktober, skal fagforeningen senest tirsdag den 17. september modtage besked om din eventuelle kandidatur.

Guld nåle

Guld nåle for 50 års medlemskab i 2. halvår 2013

Født	Navn	Indmeldt
061142	Henning R. Jacobsen	19.10. 1963
110243	Flemming E. Christensen	01.09. 1963
130544	Bent Engelbrekt	31.10. 1963
140644	Henning Snitgaard	13.09. 1963
230943	Henning A. Jersborg	01.09. 1963
230943	Jørgen Jensen	15.10. 1963
231244	Elo Kirkeby	30.11. 1963
280544	Finn Iwanouw	01.07. 1963

Døde siden seneste nummer af Utætheden

080835	Leif Nielsen	17.08. 2013
290956	Michael Gyldensted	10.08. 2013
190250	Bjarne Ingvar Møller	14.06. 2013
310547	Erling Sørensen	07.08. 2013
130249	Frank Iver Heigren	20.05. 2013
300833	Kell Høgh Sørensen	04.07. 2013

Nedsat kontingent til ledige og syge

Arbejdsløse og sygemeldte medlemmer i kategori A, det vil sige fuldt betalende ordinære medlemmer, kan søge om nedsat kontingent hver gang de uafbrudt har været ledige eller sygemeldte i en periode på 17 uger. For at være omfattet af ordningen skal man have aktuelt A-medlemskab af Rør og Blik (Kreds København) i

mindst et halvt år. Først herefter tæles de 17 uger.

Der vil rent teknisk blive tale om en fritagelse for kredskontingent i 50 dage svarende til 550 kr. Nedsættelsen gælder fra ansøgningen er modtaget og bevilget.

Ansøgningen skal være skriftlig enten på nedenstående formular, der

fremover vil være i hvert nummer af Utætheden, eller på mail til fagforeningen på kbh@blikroer.dk.

På ansøgningen skal medlemmets navn, personnummer og startdato for ledighed/sygeperiode fremgå. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Ansøgning om nedsættelse af fagforeningskontingent efter 17 ugers uafbrudt ledighed eller sygdom. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Navn: .....

Personnummer: .....

Startdato for ledighed eller sygeperiode: .....

Sendes til Rør og Blik, Lygten 10, 2400 Kbh. NV eller på mail: Kbh@blikroer.dk

Nye pladser

Firma

Andersen & Heegaard
IMS VVS
Søren Frederiksen
Wicotec / Kirkebjerg
DTEK
Christoffersen & Knudsen
ENCO A/S – VVS
L&H Rørbyg
Bøgelund VVS
Christoffersen & Knudsen
ENCO A/S – VVS
Christoffersen & Knudsen
CG Entreprise
Bravida

Arbejdspladsen

Smakkegårdsvej 157
Refshalevej 163C
Kastellet 1
Arboretvej 12 (RUC)
Falkoner Allé 21
Gammelgårdsvej 24
Jagtvej 90
Langelinie Allé 47
Mørkhøjvej 78
Vestmannagade 1-3
Baltorpevej 120
Bispebjergvej 53
Charlotte Muncks Vej 16
Gersagerparken 155

Arbejde

Renovering
Renovering/Ombygning
Renovering
Nybyg
Renovering/Ombygning
Renovering
Renovering
Nybyg
VVS
Renovering
Renovering
Renovering
Renovering
Renovering

Åbningstider

Fagforeningen

Mandag-onsdag: 8.00-16.00
Torsdag: 8.00-17.00
Fredag: 8.00-14.00
Telefon: 3583 2422

A-kassen

Mandag: 9.00-11.30
Tirsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30
Onsdag: Lukket
Torsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30
Fredag: 9.00-11.30

Rådgivningen ved Annette Kappel

Mandag 08:00 – 14:30
Onsdag 08:00 – 11:00
Torsdag 08:00 – 17:00

Ny arbejdsmiljø-repræsentant

Firma

Bravida

Arbejdsmiljørepræsentant

Michael Frengler (ekstern)

Efterlønsklubben

Efterlønsklubben holder møde på Lygten kl. 10.00 **første mandag i hver måned**, bortset fra i juni, juli og august.

Bliv ven med din fagforening Rør og Blik

Pensionistklubben

Møde sidste mandag i måneden. kl.10.00 i Byggefagenes Hus.

Formand for klubben er:
Finn Iwanouw
mobil: 2327 0890

Din gode historie

Ring/skriv idéer og forslag til Utætheden.
Kontakt journalist Ivan Enoksen på 3583 2422 eller ivo@blikroer.dk

A-klubben

Møde hver mandag kl.10.00 i Byggefagenes Hus

KALENDER

Bestyrelsesmøder

Tirsdag 24. september
Tirsdag 22. oktober

Generalforsamling

Tirsdag 29. oktober

Landsdækkende tillidsmandsmøde i Nyborg

Lørdag den 23. og søndag den 24. november

Hvorfor blikkenslagere undgår vand

»Her har du forklaringen på, at blikkenslagere ikke gerne drikker vand.«

Konstateringen kommer fra Henrik Baltzer, der arbejder i firmaet John Jensen VVS i Hedehusene og er medlem af bestyrelsen i Rør og Blik, efter at han har gjort sig bekendt med det på billedet viste stykke fitting.

»Når man ser de der overdrevne kalkaflejringer og ved, at der er tale om vandrør, kan man næsten ikke lade

være med at tænke på, hvordan man selv ville komme se ud inden i, hvis man gik på vandvognen« forklarer Henrik Baltzer.

Om den meget tilkalkede fyr er der at fortælle, at den skruet sammen af et 2½ tommers T-stykke og en 1 tommers afgrening, at den ifølge kontrolvægten i grøntafdelingen hos Lidl på Lygten vejer 2 kilo og 812 gram, og at den er skåret ned i forbindelse med udskiftning af vandrørs-systemet i den 800 lejligheder store Hedemarken-bebyggelse i Albertslund

Opmåler Kasten Petersen, som har hjemtaget fyren og lagt ham frem til almindelig beskuelse på sit kontor i fagforeningen, oplyser, at folkene fra firmaet Christoffersen & Knudsen, som har stået for rørudskiftningen, har skullet bruge to savklinger per overskæring af 2½ tommers rørene.

»Årsagen til den voldsomme ansamling af kalk i rørene er for høj varmtvandstemperatur i fremløbet« forklarer Karsten Pedersen.